

УДК 159.942.4

DOI <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/07>**Олейник Н.О.**

Херсонський державний університет

Бабатіна С.І.

Херсонський державний університет

ФЕНОМЕН ЛЮБОВІ В УЯВЛЕННЯХ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК

У статті висвітлені результати емпіричного дослідження феномена любові в уявленнях сучасних чоловіків та жінок. Мета статті спрямована на визначення взаємозв'язку особистісних характеристик чоловіків та жінок з їхніми уявленнями про феномен любові. У рамках дослідження любов розуміється як вища психічна функція, що виявляється як інтенсивне і стійке почуття, що зумовлюється бажанням бути повною мірою представленим у житті іншої людини та бажанням викликати таке ж саме почуття у партнера. Проведене емпіричне дослідження із застосуванням кореляційного аналізу дало змогу визначити взаємозв'язок особистісних характеристик чоловіків з їхніми уявленнями про феномен любові: чоловіки, що володіють високим рівнем невротичності, спонтанної агресивності та маскулітними рисами поведінки уявляють любов саме як сексуальну категорію; чоловіки з виразними депресивними характеристиками, сором'язливі, відкриті, упевнені у собі уявляють любов як категорію почуттів; товариські, з екстравертивними рисами та чуйні чоловіки асоціюють любов у рамках романтичних відносин; чоловіки з підвищеною депресивністю, маскулітністю та вимогливістю уявляють любов як досконалий тип взаємин; позитивне ставлення до любові характерне для чоловіків з високим рівнем товарищескості, відкритості та упевненості. Результати жінок засвідчили, що: жінки, що володіють урівноваженістю, товарищескістю, відкритістю, екстравертивною спрямованістю, чуйністю та добросердяччям вбачають зміст феномена любові в актах діяльності та поведінки стосовно партнера; сором'язливі та довірливі жінки уявляють любов через категорію почуттів; жінки з високим показником довірливості та добросердяччя асоціюють любов із романтичними відносинами; урівноважені жінки з виразною фемінною спрямованістю уявляють любов у контексті сімейних відносин; упевнені та чуйні жінки позитивно уявляють феномен любові, а вимогливі та скептичні – негативно. Загалом визначено, що такі особистісні характеристики чоловіків, як відкритість, чуйність, поступливість, упевненість та товарищескість, зумовлюють уявлення про феномен любові у позитивному аспекті, що орієнтоване на емоційність у почуттях, розділення інтересів та підтримки одне одного у таких відносинах.

Ключові слова: любов, кохання, закоханість, особистісні характеристики, уявлення.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження феномена любові зумовлена значущістю такого почуття для життя і розвитку кожної людини. У любові як вищій психічній функції виявляється і формується особистість та індивідуальність людини, виявляється ієрархія її цінностей, сенсожиттєвих установок, формується статеві і гендерна ідентичність.

Особливо важливою в українському суспільстві в контексті становлення нових суспільно-економічних та політичних відносин є дослідження уявлень сучасної молоді про феномен любові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми любові й інтимних стосунків у рамках психології розпочате ще у 40-их роках ХХ ст. Перші праці були суто теоретич-

ними, останнім часом варто відзначити збільшення саме емпіричних досліджень. Сучасні дослідження феномена любові представлені у працях таких учених, як Б. Братусь, П. Ваксютенко, Є. Вараксіна, У. Гуд, В. Жулай, М. Земська, В. Леонтєв, К. Калінін, Р. Калініна, О. Кернберг, А. Миронова, Д. Перерсен, В. Розін, К. Седих, М. Шумейкер та інших.

В українській мові виокремлюється два поняття – «любов» та «кохання» і, як правило, розуміються як слова-синоніми. Проте у психологічній науці такі поняття вивчаються у різних значеннях. Так, кохання розуміється як почуття еротичного спрямування, а любов має більш широке значення і може включати різні об'єкти вподобання [2].

П. Ваксютенко визначає любов як «стійке морально-етичне почуття, яке передбачає високий ступінь емоційно позитивного ставлення до людини, поставленої в центр життєвих інтересів того, хто любить» [1, с. 230].

Н. Юркевич визначає любов як «найвищу прив'язаність, готовність до самопожертвування заради іншої людини; відданість, що заснована на визнанні переваг один одного, на загальних цілях, інтересах; почуття гарячої сердечної схильності, потягу до іншої статі; індивідуальності з їх духовними і природними розбіжностями створюють в любові завершену єдність; доповнюючи один одного, вони виступають як єдине ціле» [цит. за 2, с. 76].

У дослідженні розуміємо любов як вищу психічну функцію, що виявляється як інтенсивне і стійке почуття, що зумовлюється бажанням бути повною мірою представленим у житті іншої людини та бажанням викликати таке ж саме почуття у партнера. На відміну від кохання, закоханість є короточасним почуттям, для нього характерні підвищена емоційність та ідеалізація партнера.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні взаємозв'язку особистісних характеристик чоловіків та жінок з їх уявленнями про феномен любові.

Виклад основного матеріалу. Емпіричну вибірку становили чоловіки та жінки віком від 25 до 40 років. Загальна кількість досліджуваних – 60 осіб (28 жінок та 22 чоловіки). Зважаючи на те, що у психології немає стандартизованих методів дослідження феномена любові, застосовано такі методи для досягнення поставленої мети, орієнтуючись на вивчення поняття «любов» через емоційний, когнітивний та поведінковий складники:

1. Асоціативний експеримент «Уявлення про феномен любові» з метою визначення особливостей уявлень чоловіків та жінок про феномен любові.

2. Методика «Семантичний диференціал» з метою оцінки ставлення досліджуваних до феномена любові.

3. Тест «Трикутна шкала кохання» (Р. Стернберга) з метою визначення домінуючого типу кохання досліджуваних.

З метою вивчення особистісних характеристик застосовано такі методи:

1. Фрайбурзький особистісний опитувальник (FPI) для визначення особистісних характеристик чоловіків та жінок.

2. Методика «Дослідження міжособистісних відносин» (Т. Лірі) з метою визначення особистісних властивостей досліджуваних.

Методи математико-статистичної обробки результатів дослідження: з метою встановлення значимих розбіжностей застосовувався F – критерій Фішера та t -критерій Стьюдента; з метою дослідження взаємозв'язку особистісних характеристик чоловіків та жінок з їх уявленнями про феномен любові – кореляційний аналіз за Спірменом.

1. На основі емпіричного дослідження встановлено такі особливості уявлень чоловіків про феномен любові.

На основі отриманих даних встановлено, що для більшості чоловіків (36,4%) зміст феномена любові пов'язаний саме з емоціями та почуттями, для 31,7% – із сексуальними потребами, для 13,7% – зі сферою діяльності, для 9,1% – з міжособистісними потребами та особистісними якостями. Також слід відзначити, що категорія сім'ї у вибірці чоловіків не зустрічалася.

Перше місце для досліджуваних чоловіків посідає функція «любити, щоб відчувати любов», друге місце – «кохати, щоб підтримувати», третє місце – «кохання дозволяє знайти близьку людину і не бути самотнім». Останні місця у списку цінностей функцій кохання посідають – «любити, щоб було весело», «кохання є основою створення родини і народження дітей» та «кохати, щоб робити кохану людину щасливою».

Отримані результати свідчать про те, що для більшості чоловіків (35%) притаманний романтичний тип кохання, для 20% – любов-дружба, ще для 15% – дружня прихильність. Слід відзначити, що для досліджуваної вибірки не притаманний такий тип кохання, як «відсутня любов». Лише для 5% чоловіків домінуючими типами кохання є фатальна та пристрасна любов.

Уявлення жінок про феномен любові свідчать про таке: для більшості жінок (46,4%) зміст феномена любові більшою мірою пов'язаний зі сферою діяльності, для 17,9% – з емоціями та почуттями, для 10,7% – із сексуальними потребами та сім'єю та ще для 7,1% – з міжособистісними потребами та особистісними якостями.

Перші місця посідають такі функції кохання, як «любов цінна сама по собі. Любимо, тому що любимо» (1-е місце), «любити, щоб піклуватися» (2-е місце), «кохання є основою створення родини та народження дітей» (3-є місце). Останні позиції займають такі функції, як «любити, щоб було весело» (10-е місце), «любов дозволяє знайти

близьку людину і не бути самотнім» (9-е місце), «кохати, щоб підтримувати» (8-е місце).

Для більшості жінок (30%) притаманне домінування досконалого кохання, для 25% – пристрасного кохання, для 15% – романтичного і фатального кохання. У вибірці жінок також відсутній відсоток досліджуваних з відсутнім коханням, а у найменшого відсотка домінує «вигадане кохання», «любов–дружба» та дружня прихильність (для 5%).

Загальне ставлення чоловіків (5,6) та жінок (6,3) до феномена любові має позитивну спрямованість. Отже, поняття «любов» у більшості досліджуваних пов'язане саме з позитивними емоціями та почуттями. Також слід відзначити, що у вибірці чоловіків виявлені і негативні прояви оцінки любові. Так, більшість чоловіків оцінюють любов скоріше як напружуючу ($t=2,70$, при $p \leq 0,05$), скінченну ($t=2,78$, при $p \leq 0,05$) та безпощадну ($t=2,72$, при $p \leq 0,05$). На відміну від чоловіків, жінки оцінюють любов як розслаблюючу, вічну та милосердну. Отримані результати можуть свідчити про те, що жінки більшою мірою орієнтовані на позитивні наслідки любові, а чоловіки дещо песимістично оцінюють любов за вказаними показниками. Можливо, така оцінка пов'язана саме з раціональним складником чоловіків та емоційним складником жінок.

Узагальнюючи отримані результати, можна відзначити, що для більшості чоловіків феномен любові розкривається саме через емоційний компонент (емоції, почуття, сексуальні потреби), а для жінок через поведінковий компонент (поведінка, дії, діяльність). Для більшості чоловіків кохання виступає більшою мірою засобом розділення романтичних відносин, певних інтересів і підтримки одне одного. Для жінок кохання цінне саме по собі, оскільки дозволяє піклуватися про кохану людину і створити з нею сім'ю.

2. Вивчення особистісних характеристик досліджуваних дозволило визначити таке.

Більшість чоловіків отримали високі показники за такими шкалами, як: товариськість (8,1), урівноваженість (7,8), реактивна агресивність (7,2), відкритість (7,9) та маскуліність (8,6). Низькі показники виявлені за шкалою сором'язливості (3,2). Отже, більшість чоловіків мають виразну потребу в спілкуванні; стійкі до стресу, мають захищеність до впливу стрес-факторів звичайних життєвих ситуацій, що базується на впевненості у собі, оптимістичності й активності; у спілкуванні прагнуть до довірливо-відвертої взаємодії з оточуючими людьми за

високого рівня самокритичності; володіють маскулінними рисами поведінки та не мають труднощів у встановленні соціальних контактів. Окрім того, слід вказати, що для чоловіків характерна певна психопатизація, що характеризується агресивним ставленням до соціального оточення й вираженим прагненням до домінування.

Більшість жінок отримали високі бали за такими шкалами, як: депресивність (7,0), товариськість (7,8) та відкритість (8,1). Отже, жінкам, як і чоловікам, характерний високий рівень товариськості та відкритості, що вказує на позитивні та гармонійні міжособистісні відносини. Але, попри це, для них характерна наявність депресивного стану, а саме наявність цих ознак в емоційному стані, у поведінці, у ставленні до себе і до соціального середовища.

Більшість жінок та чоловіків отримали високі бали за такими показниками, як «упевненість у собі» та «скептицизм»; помірну виразність встановлено за такими показниками, як: «вимогливість», «довірливість», «добросердя» та «чуйність». Слабку виразність виявлено за показником «поступливість». Застосовуючи t-критерія Стьюдента, було встановлено розбіжність лише за першим показником, оскільки у жінок домінантність має помірну виразність (7 балів), а у чоловіків сильну виразність (11).

3. Визначення взаємозв'язку особистісних характеристик чоловіків та жінок з показниками їх уявлення про феномен любові відбувалося із застосуванням кореляційного аналізу за Спірменом. Результати дослідження чоловіків зображені у таблиці 1, а результати жінок представлені в таблиці 2.

Визначено взаємозв'язок уявлень чоловіків про любов як сексуальну категорію з такими їх особистісними характеристиками, як: невротичність ($r_s=0,55$, при $p \leq 0,05$), спонтанна агресивність ($r_s=0,41$, при $p \leq 0,05$), маскуліність ($r_s=0,66$, при $p \leq 0,01$) та чуйність ($r_s=-0,55$, при $p \leq 0,01$). Отже, виразний невротичний синдром астеничного типу чоловіків, підвищений рівень імпульсивності, виразні маскулінні риси поведінки та відсутність чуйності зумовлює домінування уявлень чоловіків про любов як категорію сексуальну. У такому разі чоловіки розцінюють любовні відносини саме кризь призму сексуального потягу.

Встановлено взаємозв'язок уявлень чоловіків про любов як категорію почуттів з такими їх особистісними характеристиками, як: емоційна лабільність ($r_s=0,60$, при $p \leq 0,01$), сором'язливості ($r_s=0,47$, при $p \leq 0,05$), відкритість ($r_s=0,47$, при

Кореляційна матриця взаємозв'язків особистісних характеристик чоловіків з показниками їх уявлень про феномен любові

Показники уявлень про феномен любові / Особистісні характеристики	Сексуальна категорія	Категорія почуттів	Категорія сім'ї	Романтичний тип любові	Досконалий тип любові	Емоційне ставлення
Невротичність	0,55**	0,12	0,03	0,08	-0,10	-0,40*
Спонтанна агресивність	0,41*	0,10	0,12	0,06	0,00	0,10
Депресивність	0,12	0,10	0,20	-0,08	0,71***	-0,03
Роздратованість	0,08	0,12	0,13	0,11	-0,06	0,04
Товариськість	0,10	-0,10	0,02	0,56**	-0,13	0,55**
Урівноваженість	0,10	-0,12	0,02	0,19	-0,17	0,05
Реактивна агресивність	0,08	-0,21	-0,05	0,18	-0,19	0,17
Сором'язливість	-0,03	0,47*	0,49*	0,08	0,10	-0,10
Відкритість	0,05	0,45*	0,20	-0,05	0,12	0,58**
Екстраверсія-інтроверсія	0,21	-0,20	-0,01	0,51**	0,16	-0,12
Емоційна лабільність	-0,12	0,60**	-0,22	0,15	-0,17	0,13
Маскуліність-фемінність	0,66***	0,12	0,04	-0,19	0,67***	0,19
Домінантність	-0,10	0,28	-0,55**	0,17	-0,10	0,11
Упевненість	0,00	0,44**	0,66***	-0,05	0,14	0,79***
Вимогливість	-0,03	0,16	0,02	-0,08	0,59**	0,14
Скептицизм	-0,03	0,14	0,01	0,08	-0,10	-0,10
Поступливість	0,03	0,16	0,11	0,06	0,00	0,10
Довірливість	-0,19	0,13	0,04	-0,08	-0,10	-0,03
Добросердя	-0,09	0,12	0,05	0,11	-0,06	0,04
Чуйність	-0,55**	0,12	0,08	0,56**	-0,13	-0,05

Примітка: * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$; *** – $p \leq 0,001$

$p \leq 0,05$) та упевненість ($r_s=0,44$, при $p \leq 0,05$). Такі взаємозв'язки доводять, що нестійкість емоційного стану чоловіків, наявність тривожності, невпевненості та прагнення до довірливої взаємодії з іншими зумовлює уявлення чоловіків про любов як категорію почуттів. Отже, саме підвищений рівень емоційності призводить до того, що чоловіки сприймають феномен любові в емоційному контексті (через такі емоції та почуття, як щастя, пристрасть, ніжність, радість, захоплення, ревність).

Визначено взаємозв'язок таких особистісних характеристик чоловіків, як сором'язливість ($r_s=0,49$, при $p \leq 0,05$), доміантність ($r_s=-0,55$, при $p \leq 0,01$), упевненість ($r_s=0,66$, при $p \leq 0,001$), з уявленнями про любов як категорію сім'ї. Отже, чоловіки з підвищеною сором'язливістю, упевненістю у собі, зниженою доміантністю уявляють любов саме крізь призму сімейних відносин. Для таких чоловіків любов асоціюється саме з родиною, дітьми та дружиною.

Взаємозв'язок між показником «романтичний тип кохання» встановлено з такими особистіс-

ними характеристиками чоловіків, як: товариськість ($r_s=0,56$, при $p \leq 0,01$), екстраверсивність ($r_s=0,51$, при $p \leq 0,05$), чуйність ($r_s=0,56$, при $p \leq 0,01$). Отже, чоловіки з виразною потребою у спілкуванні, високою мірою делікатності, ніжності, терпимості уявляють любов саме у романтичному аспекті. В уявленнях про таке кохання присутні компоненти інтимності і пристрасті. По суті, це симпатія з додаванням ще одного елемента, а саме збудження, що виникає за рахунок фізичного ваблення і супутніх йому факторів.

Показник «досконалий тип кохання» пов'язаний з такими властивостями чоловіків, як: депресивність ($r_s=0,71$, при $p \leq 0,001$), маскуліність ($r_s=0,67$, при $p \leq 0,001$), вимогливість ($r_s=0,59$, при $p \leq 0,01$). Уявлення чоловіків про любов як вище почуття сприяє домінуванню депресивних ознак в емоційному стані, поведінці, зумовлює надмірну дратівливість, критичність та нетерпимість до помилок партнера. Можливо, це пов'язане саме з тим, що по суті такий тип кохання майже нереальний, а отже, і призводить до розчарувань у особистості партнера.

Встановлено взаємозв'язок між емоційним ставленням до любові з такими властивостями чоловіків, як: невротичність ($r_s = -0,40$, при $p \leq 0,05$), товарицькість ($r_s = 0,55$, при $p \leq 0,05$), відкритість ($r_s = 0,58$, при $p \leq 0,01$) та упевненість ($r_s = 0,79$, при $p \leq 0,001$). Отже, чоловіки з відсутніми невротичними властивостями, з виразною потребою у спілкуванні, схильністю до встановлення довірливих відносин з іншими, незалежністю уявляють любов у позитивному аспекті. Їхні уявлення про любов насичені позитивним емоційним ставленням.

Узагальнюючи отримані результати, можна відзначити, що саме такі особистісні характеристики чоловіків, як: відкритість, чуйність, поступливість, упевненість та товарицькість зумовлюють уявлення про феномен любові у позитивному аспекті, що орієнтоване на емоційність у почуттях, розділення інтересів та підтримки одне одного у таких відносинах. Високий показник невротичності, депресивності, спонтанної агресивності, маскулінності зумовлює уявлення чоловіків про любов у рамках споживчих відносин як

сексуальну категорію, без урахування особистісних характеристик партнера.

Кореляційний аналіз результатів жінок дає змогу визначити таке (таблиця 2).

Встановлено взаємозв'язок уявлень жінок про любов як категорію діяльності з такими їх особистісними характеристиками, як: товарицькість ($r_s = 0,56$, при $p \leq 0,01$), урівноваженість ($r_s = 0,57$, при $p \leq 0,01$), відкритість ($r_s = 0,68$, при $p \leq 0,001$), екстраверсивність ($r_s = 0,77$, при $p \leq 0,001$), добросердя ($r_s = 0,57$, при $p \leq 0,01$), чуйність ($r_s = 0,56$, при $p \leq 0,01$). Отже, жінки, що уявляють зміст любові через поведінку, а саме турботу, підтримку, мають такі особливості: володіють виразною потребою у спілкуванні; прагнуть до довірливої взаємодії з іншими; здібні до взаємодопомоги, делікатні, ніжні з високим показником стресостійкості.

Визначено взаємозв'язок таких особистісних властивостей жінок, як: сором'язливість ($r_s = -0,55$, при $p \leq 0,05$), скептицизм ($r_s = -0,49$, при $p \leq 0,05$), довірливість ($r_s = 0,63$, при $p \leq 0,01$) з уявленнями про любов як категорію почуттів. Отже, жінки, що володіють упевненістю у собі,

Таблиця 2

Кореляційна матриця взаємозв'язків особистісних характеристик жінок з показниками їхніх уявлень про феномен любові

Показники уявлень про феномен любові / Особистісні характеристики	Категорія діяльності	Категорія почуттів	Категорія сім'ї	Романтичний тип любові	Досконалий тип любові	Емоційне ставлення
Невротичність	0,12	-0,19	-0,55**	0,29	-0,10	-0,20
Спонтанна агресивність	-0,07	-0,18	-0,17	0,18	0,00	0,10
Депресивність	0,12	-0,19	-0,27	0,18	-0,10	-0,03
Роздратованість	-0,17	-0,12	-0,01	0,14	-0,06	0,04
Товарицькість	0,56**	0,11	0,19	-0,09	-0,13	-0,05
Урівноваженість	0,57**	-0,17	0,50**	0,05	-0,17	0,05
Реактивна агресивність	0,18	0,13	0,20	-0,11	-0,29	0,27
Сором'язливість	-0,09	-0,55**	-0,10	0,12	0,19*	-0,20
Відкритість	0,68***	-0,18	-0,16	0,29	0,12	-0,28
Екстраверсія-інтроверсія	0,77***	-0,13	-0,10	0,18	-0,11	0,12
Емоційна лабільність	0,00	-0,19	0,17	0,08	-0,17	0,13
Маскулінність-фемінність	-0,11	0,13	-0,56**	-0,17	0,03	0,39
Домінантність	0,10	0,10	0,13	-0,18	-0,20	0,11
Упевненість	-0,17	-0,11	-0,17	0,16	0,24	0,10
Вимогливість	-0,13	0,06	0,13	-0,04	-0,19	-0,44*
Скептицизм	0,12	-0,49*	-0,12	0,19	-0,10	-0,50**
Поступливість	-0,07	-0,18	-0,27	0,18	0,00	0,66**
Довірливість	0,12	0,63**	-0,27	0,58**	-0,10	-0,03
Добросердя	0,57**	-0,12	-0,01	0,54**	-0,06	0,04
Чуйність	0,56**	0,11	0,19	-0,09	-0,13	0,47*

Примітка: * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$; *** – $p \leq 0,001$

не мають скептичності у відносинах з іншими, відкриті до довірливих відносин з партнером по спілкуванню, сприймають феномен любові в емоційному контексті (через такі емоції та почуття, як щастя, пристрасть, ніжність, радість, захоплення, ревності).

Взаємозв'язок уявлення про любов у контексті сімейних відносин встановлено з такими властивостями жінок, як: невротичність ($r_s = -0,55$, при $p \leq 0,01$), врівноваженість ($r_s = 0,50$, при $p \leq 0,01$), маскулізність ($r_s = -0,56$, при $p \leq 0,01$). Жінки, що не мають невротичної спрямованості, володіють високим рівнем стресостійкості та з фемінними рисами поведінки асоціюють любов саме через категорію сімейних відносин. Можемо припустити, що саме жіночність зумовлює уявлення жінок про любов у сімейному ракурсі.

Виявлено позитивний зв'язок таких властивостей жінок, як довірливість ($r_s = 0,58$, при $p \leq 0,01$) та добросердя ($r_s = 0,54$, при $p \leq 0,05$), з уявленням про любов у романтичному аспекті. Саме шанобливість, вдячність, прагнення доставляти радість партнеру та певний конформізм сприяє домінуванню у жінок асоціацій про любов як романтичних відносин. В уявленнях про таке кохання присутні компоненти інтимності і пристрасті.

Встановлено взаємозв'язок таких особистісних характеристик жінок, як: поступливість ($r_s = 0,66$, при $p \leq 0,01$), вимогливість ($r_s = -0,44$, при $p \leq 0,05$), скептицизм ($r_s = -0,50$, при $p \leq 0,05$), чуйність ($r_s = 0,47$, при $p \leq 0,05$), з емоційним ставленням до любові.

Узагальнюючи дані за результатами дослідження жінок, можемо стверджувати, що саме альтруїстична спрямованість жінок, скромність, сором'язливість зумовлюють позитивне ставлення до феномена любові, а надмірний скептицизм та вимогливість у відносинах сприяють негативному.

Такі властивості жінок, як відкритість, екстравертивність, чуйність, фемінність, сприяють уявленню про феномен любові у позитивному аспекті, а саме через категорію сімейних відносин, що базуються не тільки на почуттях, а й на розділенні інтересів партнера. Надмірний скептицизм, вимогливість сприяють уявленню жінок про феномен любові у рамках залежних відносин з партнерами без урахування власних потреб і бажань.

Висновки. Отже, такі особистісні характеристики чоловіків, як відкритість, чуйність, поступливість, упевненість та товариськість, зумовлюють уявлення про феномен любові у позитивному аспекті, що орієнтоване на емоційність у почуттях, розділення інтересів та підтримку одне одного у таких відносинах.

Такі властивості жінок, як відкритість, екстравертивність, чуйність, фемінність, сприяють уявленню про феномен любові у позитивному аспекті, а саме через категорію сімейних відносин, що базуються не тільки на почуттях, а й на розділенні інтересів партнера.

Таким чином, можемо стверджувати, що уявлення чоловіків та жінок безпосередньо пов'язані з їхніми особистісними характеристиками.

Список літератури:

1. Ваксютенко П.С. Поняття «кохання» в психології, його види та класифікації. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент* : збірник наукових праць. Вип. 10. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. С. 229–237.
2. Калинина Р.Р. Введение в психологию семейных отношений. Санкт-Петербург : Речь, 2008. 351 с.

Oleynik N.O., Babatina S.I. THE PHENOMENON OF LOVE IN THE MANIFESTATIONS OF MEN AND WOMEN

The article highlights the results of an empirical study of the phenomenon of love in the minds of modern men and women. The purpose of the article is to determine the relationship between the personal characteristics of men and women with their ideas about the phenomenon of love. In the study love is understood as a higher mental function, which is manifested as an intense and stable feeling, due to the desire to be fully represented in the life of another person and the desire to evoke the same feeling in a partner. An empirical study using correlation analysis identified the relationship between men's personal characteristics and their perceptions of the phenomenon of love: men with high levels of neuroticism, spontaneous aggression and masculine behaviours represent love as a sexual category; men with pronounced depressive characteristics, shy, open, self-confident, imagine love as a category of feelings; sociable, with extroverted traits and sensitive men associate love in a romantic relationship; men with increased depression, masculinity and demanding, imagine love as a perfect type of relationship; a positive attitude to love is characteristic of men with a high

level of camaraderie, openness and confidence. The results of women show that: women who have balance, camaraderie, openness, extrovertedness, sensitivity and kindness see the meaning of the phenomenon of love in acts of activity and behaviour towards a partner; shy and trusting women imagine love through the category of feelings; women with a high level of trust and kindness associate love through romantic relationships; balanced women with a pronounced feminine orientation represent love in the context of family relationships; confident and sensitive women positively present the phenomenon of love, and demanding and skeptical negatively. In general, it is determined that such personal characteristics of men as openness, sensitivity, flexibility, confidence and sociability determine the idea of the phenomenon of love in a positive aspect, which focuses on emotions in feelings, separation of interests and support in such relationships.

Key words: *love, love, infatuation, personal characteristics, ideas.*